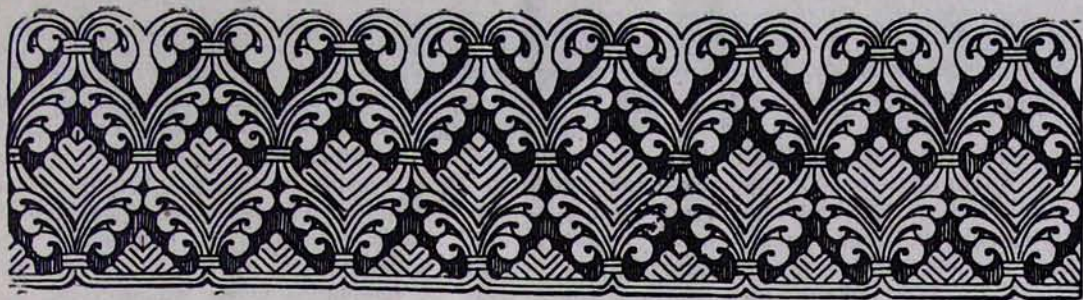

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՈՆԸ

«Ձինչ են հաւատք, եթէ ոչ յուսացելոց իրաց հաստատութիւն, և յանդիմանութիւն ուրոց ոչն երևին» (Եբր. ԺԱ 1):

«Ի՛նչ է հավատքը, եթէ ոչ հուսացված բաների հաստատումը և ապացույցն այն բաների, որոնք չեն երևում»:

Ամեն տարի հանդիսությամբ Հայաստանյայց Եկեղեցին տոնում է Քրիստոսի հրաշափառ Համբարձման հիշատակը: Քրիստոս իր հարությունից հետո, քառասուն օր շրջեց երկրի վրա, հաճախ երևաց իր առաքյալներին ու բազում հավատացյալների, պատգամներ տվեց նրանց և ապա, բարձրանալով Զիթենյաց լեռը, վերջին անգամ օրհնեց իր աշակերտներին ու իր արյամբ փրկված աշխարհը, և իր սուրբ մարմնով բարձրացավ երկինք ու ծածկվեց մարդկային բնական տեսողությունից, բարձրացավ՝ նորից միանալու հավերժին, անսահմանությանը, այնտեղ, որտեղից եկել էր:

Մարդկային բանականությունը անկարող է իրեն ծանոթ բնական օրենքների սահմանում բացատրել Քրիստոսի ո՛չ ծնունդը, ո՛չ հարությունը և ո՛չ էլ համբարձումը: Ու ահա այստեղ է, որ օգնելու է գալիս քրիստոնեական հավատքը, որով և ըմբռնելի է դառնում Աստուծո մարդանալը՝ հանուն մարդու աստվածացման:

Քրիստոսի հարության և համբարձման հետևանքը եղավ այն, որ հողի ու կավի և լույսի ու հոգու շաղախումից ստեղծված մարդը տեսավ, զգաց ու գիտակցեց իր գոյության իմաստը և կոչումը, սկսեց կամաց-կամաց ազատագրվել կավի կաշկանդումներից ու ձգտել դեպի երկնային լույսը: Մարդը սկսեց հավատալ անտեսանելիին, անըմբռնելիին, անշո-

շափելիին և զգաց, որ Քրիստոսի լույսով ամեն ինչ դառնում է հասկանալի: Այսպիսով հաստատեց ճշմարտությունը մեծ առաքյալի խոսքի, թե՛ «Ի՛նչ է հավատքը, եթէ ոչ հուսացված բաների հաստատումը և ապացույցն այն բաների, որոնք չեն երևում»: Եվ մարդը կանգնեց կատարելության տանող աստվածացման ճանապարհին: Այսպիսով, մարդը հասավ նախ ազատության: Նա ապավինեց Աստուծո հանդեպ ունեցած սարսափից և Քրիստոսի սիրով եղբայրացավ իր նմաններին՝ առանց ցեղի, ազգի, ունեցվածքի խտրականության: Այսպիսով կամրջվեց մարդու աստվածացման ճանապարհը:

Քրիստոս համբարձավ երկինք նորից գալու՝ իր սերմանածի պտուղները քաղելու խոստումով: Քրիստոս համբարձավ երկինք՝ մարդու համար Աստուծո թագավորության մեջ տեղ ապահովելու համար: Քրիստոս հարյավ և համբարձավ՝ մարդկային հոգու անմահությունը ապացուցելու և ապահովելու համար:

Քրիստոսի համբարձումից տասն օր հետո առաքյալները, որոնք պատվեր էին ստացել «աշակերտել բոլոր հեթանոսներին, մկրտել նրանց Հոր, Որդու և Սուրբ Հոգու անունով», ստացան սուրբ հոգին և սկսան իրենց առաքելությունը:

Ս. Թադեոս և Ս. Բարթողիմեոս առաքյալները եկան Հայաստան և քարոզեցին Քրիստոսի խոսքն ու լույսը, և պարարտ հող, պատրաստ միտք ու սիրող սիրտ գտնելով՝ ստեղծեցին քրիստոնեական առաջին Եկեղեցիներից մեկը: Հայ ժողովրդի ամբողջական կրոնական դարձը այնքան էլ հեշտ չկատարվեց: Այդ ընթացքը տևեց ավելի քան երկու

հարյուր տարիներ, և կատարվեց հրաշքը՝ ի հետևանս առաքյալների քարոզության: Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլքով Քրիստոս իջավ Հայաստան աշխարհ և հիմնեց իր եկեղեցին Ս. Էջմիածնի վեմի վրա:

Եվ 301 թ. առ այսօր քրիստոսահաստատ Մայր տաճարը դարձավ հայ ժողովրդի համար քարեղեն խորհուրդը, սրբագիր մատյանը և գրավականը նրա հավերժության:

Ս. Էջմիածնի կողքին հաստատվեց Հայաստանյայց Եկեղեցու գերագույն Աթոռը, առաքելական Մայր Աթոռը: Եվ այսօր, երբ Ս. Էջմիածին ենք ասում, հասկանում ենք նաև կաթողիկոսանիստ Մայր Աթոռ, ինչպես Արարատ ասելով հասկանում ենք Մասիսը իր երկու գագաթներով: Ես հատկապես խորհուրդ եմ ասում, որովհետև այս սրբատաշ քարերի, այս իջման Սուրբ Սեղանի, Հայրապետական այս Գահի մեջ յուրաքանչյուր հայ հավատացյալ անտեսանելիորեն, գուցե նաև անբացատրելիորեն զգում և հավատում է մի գերագույն ուժի, մի աստվածային երևույթի: Եվ հենց դա էլ Ս. Էջմիածնի խորհուրդն է:

Եթե Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարը իր հիմնադրումից մինչև այսօր միշտ անջարժ մընացել է իր տեղում, ապա Մայր Աթոռը, կաթողիկոսական գահանիստը այդ բախտը չի ունեցել: Քաղաքական ու տնտեսական պայմանների ստիպողության տակ կաթողիկոսները երբեմն փոխել են իրենց գահանիստը և երկար տարիների տեղափոխությունից հետո՝ Դվին, Աղթամար, Անի և մինչև Սիս, 1441 թ. վերջնականապես Հայրապետական Աթոռը վերադարձել է իր բուն օրրանը՝ Ս. Էջմիածին:

Երբ Կիլիկիայում ստեղծվեց հայկական

թագավորություն, այնտեղ վարգաջան հայ մշակույթն ու արվեստը, հայ ժողովրդի մի հատվածի հետ Կիլիկիա տեղափոխվեց նաև կաթողիկոսական գահանիստը: Եվ ապա, Կիլիկյան Հայկական Թագավորության կործանումից հետո, Հայ Եկեղեցու հոգևոր դասն ու ժողովուրդը, 1441 թ. Կաթողիկոսական Աթոռը տեղափոխեցին Ս. Էջմիածին: Եվ այսօր Համբարձման տոնին Հայ Եկեղեցին նշում է Կաթողիկոսական Աթոռի Սսից Էջմիածին փոխադրելու 541-րդ տարեդարձը:

Այսօր, երբ մեր վերածնված մայր հայրենիքում Ս. Էջմիածինն ապրում է իր խաղաղ, շինարար կյանքը, երբ Հայ Եկեղեցին հպարտ է իր հոգևոր գործունեությամբ, երբ Հայ Եկեղեցին ունի իր աստվածընտիր Հայրապետը, Որը մեր ժամանակների ոգին ունեցող, Ս. Էջմիածնի խորհրդին հաղորդակից, Ս. Աթոռի արժանի գահակալն է և որը մեզ ուսուցում է և առաջնորդում դեպի աստվածայինը, աղոթենք Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի անսասանության, բարգավաճման ու Հայոց Հայրապետ Տ. Տ. Վազգեն Ա Վեհափառ կաթողիկոսի արևշատության համար: Աղոթենք առ Աստված, որ այլևս երբեք պանդխտություն չտա մեր ժողովրդին ու Հայրապետական գահին:

Թող Տերը խաղաղություն, սեր և եղբայրություն պարգևի աշխարհի ժողովուրդներին: Թող մի գեղեցիկ օր էլ Կաթողիկոսական Աթոռի նման մայր հայրենիք վերադառնա մեր պանդուխտ Արարատը, մեր ժողովրդի հավերժության երկրորդ քարեղեն խորհուրդը: Ամեն:

ԱՐՏԱԿ ՔԱՀԱՆԱ ՍԻՄՈՆՅԱՆ

